

**Justiitsministeerium
Kriminaalpoliitika osakond**

Analüüsi aruanne

**KRIMINAALMENETLUSE PIKKUS ALAEALISTE ASJADES
2007. AASTA II POOLAASTA**

**Andri Ahven
Jako Salla**

**Tallinn
2008**

Kokkuvõte

- 2007. aasta teisel poolaastal tehti lõplik menetlusotsus¹ 1352 alaealise suhtes; neist 65% puhul menetlus lõpetati ja 35% saadeti kohtusse. Alaealiste osakaal kohtusse saadetud isikutest oli 6,7% (2006. aasta samal perioodil 7,6%).
- Alaealiste asjade komisjoni suunamised moodustasid 33% kõigist alaealiste suhtes tehtud lõplikest menetlusotsustest (2006. aasta samal perioodil 45%), 25% moodustasid menetlushuvi puudumise tõttu tehtud lõpetamised ja 23% kokkuleppemenetlused. Kokkuleppemenetluste osakaal on teistest tunduvalt suurem Lõuna RP-s, alaealiste komisjonile saadetakse isikuid suhteliselt enam Lääne RP-s ning Põhja RP-s on teistega võrreldes suurem tõenäosus menetluse lõpetamiseks avaliku huvi puudumise tõttu.
- Alaealiste suhtes 2007. aasta teisel poolaastal tehtud kohtuotsuste arv moodustas 5% kõikidest kohtuotsustest. Kõige rohkem otsuseid tehti kokkuleppemenetluses (178 otsust ehk 71%), millele järgnes lühimenetlus (55 otsust ehk 22%). Üldmenetluses tehti 15 otsust (6%).
- 2007. aasta teisel poolaastal vahi alt vabastatute seas oli alaealisi 8% (56 isikut). Vahistamise keskmine pikkus oli nii kõigi vahistatute kui ka alaealiste puhul 3,8 kuud.² Vahi alt vabastatud alaealistest 16 isikut (29%) olid vahi all alla ühe kuu ning samapalju üle viie kuu.
- Keskmiselt kestis kohtueelne menetlus 3,8 kuud, mis on 1,8 kuud vähem kui 2006. aasta teisel poolaastal. Kõige kauem kestis kohtueelne menetlus Viru RP-s (4,5 kuud); järgnes Põhja RP (4,1 kuud). Kõige kiirem oli kohtueelne menetlus Lääne RP-s (2,5 kuud). Võrreldes 2006. aasta teise poolaastaga vähenes enim kohtueelse menetluse pikkus Põhja RP-s (2,7 kuu võrra).
- Keskmisest kohtueelse menetluse kogupikkusest (3,8 kuud) on alaealise kahtlustatava kriminaalasi 1,7 kuud politsei ning 2,1 kuud prokuratuuri menetluses. Keskmisest kauem oli toimik prokuratuuri käes Lõuna ja Lääne RP asjades, keskmisest vähem aga Viru ja Põhja RP asjades.³
- Alaealiste kohtumenetluse kestus jäi 36% juhtudest alla ühe kuu ning 76% juhtudest alla nelja kuu. Keskmine menetluspikkus kohtus oli 2,9 kuud; kõige tugevamalt mõjutasid menetluse keskmist pikkust Tartu Maakohtus tehtud kokkuleppemenetlused, kus kohtuasja saabumisega kohtusse samal päeval kohus tihti ka kokkuleppe kinnitas. Kohtumenetluse keskmine kestus oli kõige pikem üldmenetluses (7,8 kuud). Maakohtutest menetleti alaealiste asju kõige kauem Harju MK-s (3,7 kuud) ja Viru MK-s (3,5 kuud). Kõige kiiremad menetlused olid Tartu MK-s (1,9 kuud).
- Üldistavalt ja erisusi kõrvale jättes võib öelda, et alaealiste kohtueelne ja kohtumenetlus kestab kokku keskmiselt 7 kuud. Kiirem on menetlus Lääne ja Lõuna piirkonnas, keskmisest pikem on menetlus Põhja ja Viru piirkonnas.

¹ Lõpliku menetlusotsusena kajastuvad siin ja edasipidi kohtusse saadetud isikud ning isikud, kelle suhtes on menetlus prokuratuuri poolt otstarbekusest lõpetatud (KrMS §§ 201–203)

² Siin ja edasipidi kasutatakse aritmeetilist keskmist, kui ei ole öeldud teisiti.

³ Arvutuste täpsust piiravate asjaolude kohta loe lisa p 2.3.

Sisukord

Kokkuvõte	2
Sisukord.....	3
1. Andmestik	4
2. Alaealised kohtueelses menetluses.....	5
2.1 Lõplikud menetlusotsused	5
2.2. Kohtueelse menetluse kestus.....	7
2.3 Aeg politseis ja prokuratuuris.....	9
3. Alaealiste vahi all hoidmise kestus	10
4. Alaealised kohtumenetluses	11
4.1 Üldiseloostus	11
4.2 Kohtumenetluse kestus alaealiste asjades	12
5. Alaealiste menetluse kogupikkus	15
LISAD	16

1. Andmestik

Käesolevas ülevaates esitatakse analüüs järgnevate andmete põhjal:

- alaealiste kohtueelse menetluse pikkus uurimisasutuses;
- alaealiste kohtueelse menetluse pikkus prokuratuuris;
- alaealiste kohtueelse menetluse pikkus kokku;
- alaealiste vahi all hoidmise pikkus;
- alaealiste kohtumenetluse pikkus esimese astme kohtus;
- alaealiste menetluse pikkus kokku.

Lisaks esitatakse andmeid lõplike menetlusotsuste struktuuri ning alaealiste sotsiaal-demograafiliste näitajate kohta.

Alaealiste kohtueelse menetluse pikkuse kohta kajastatakse kriminaalasju, kus tehti lõplik menetlusotsus (kriminaalasi lõpetati otstarbekusest või saadeti kohtusse) ajavahemikul 01.07.2007–31.12.2007. Alaealisteks on loetud isikuid, kes kuriteo toimepanemise hetkel olid 14–17-aastased.⁴ Alaealiste kohtueelse menetluse kohta käivate andmete allikas oli kriminaalmenetlusregister. Eristus prokuratuuri ja politsei menetlusajas on tehtud kohtueelse menetluse kokkuvõtte kuupäeva järgi.

Vahialuseid puudutava statistika puhul on loetud alaealisteks kõiki isikud, kes olid alla 18-aastased vahi alla võtmise hetkel, seega võisid nad mõnel juhul vahi alt vabaneda juba täisealistena. Andmehulk on moodustatud isikutest, kes vabanesid vahi alt 2007. aasta teisel poolaastal. Vahi all hoidmise pikkust arvestati isiku vahi alla võtmise hetkest.

Keskmise näitajana on kasutatud aritmeetilist keskmist. Seetõttu tuleb meeles pidada, et äärmuslikud väärtused, nagu eriti pikad või lühikesed menetlusajad võivad moonutada võrdlusi gruppide vahel. Mediaannäitaja on ära toodud vaid ülevaate lisas kohtumenetluse pikkuse juures, mujal selle keskmist iseloomustava näitaja kasutamine käesoleva ülevaate puhul võimalik ei olnud.

⁴ Kui õigusvastase teo paneb toime alla 14-aastane ehk süüvõimetu isik, siis menetlust ei alustata või alustatud menetlus lõpetatakse ning materjalid edastatakse alaealiste komisjonile.

2. Alaealised kohtueelses menetluses

2.1 Lõplikud menetlusotsused

2007. aasta teisel poolaastal tehti lõplik menetlusotsus 1025 alaealise kahtlustatava või süüdistatava suhtes; neist 404 isikut saadeti kohtusse ning 621 isiku suhtes kriminaalmenetlus lõpetati. Alaealised moodustasid 12% kõikidest isikutest (kahtlustatavad ja süüdistatavad), kelle suhtes tehti lõplik menetlusotsus.

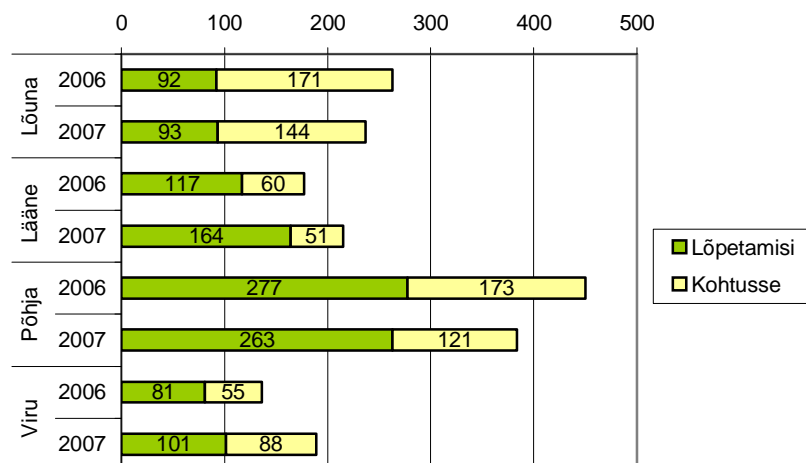
Kõige rohkem tuvastatud kahtlustatavaga lõplikke menetlusotsuseid tehti Põhja ringkonnaprokuratuuris (RP), kus menetlus lõpetati 263 alaealise suhtes ning kohtusse saadeti 121 alaealist; otsuste arvult järgnesid Lõuna RP, Lääne RP ja Viru RP – vt tabel 1 ja joonis 1. Kohtusse saadetud alaealiste osakaal oli suurim Lõuna RP-s.

Tabel 1. Alaealiste arv lõplikes menetlusotsustes ringkonnaprokuratuuride kaupa 2007 II poolaastal

Prokuratuur	Kokku	Lõpetamisi	Kohtusse	Kohtusse (%)
Lõuna RP	237	93	144	61
Lääne RP	215	164	51	24
Põhja RP	384	263	121	32
Viru RP	189	101	88	47
Kokku	1025	621	404	39

Võrreldes 2006. aastaga tõusis lõpliku menetlusotsuse saanud alaealiste arv Lääne ja Viru RP-s ning vähenes Põhja ja Lõuna RP-s. Kohtusse saadetud alaealiste arv kasvas aga ainult Viru RP-s.

Joonis 1. Alaealiste arv lõplikes menetlusotsustes ringkonnaprokuratuuride kaupa 2006 ja 2007 II poolaastal

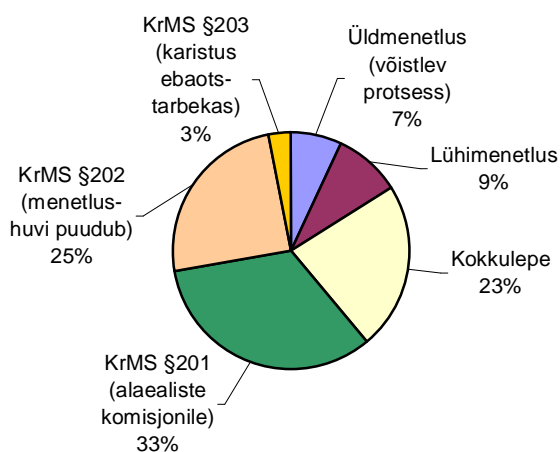

Alaealiste kriminaalasju lõpetatakse üldiselt suhteliselt enam kui täiskasvanute puhul, seetõttu on alaealiste osakaal kõigist kohtusse saadetavatest süüdistatavatest olnud väiksem kui täiskasvanud isikute osas. Sarnane oli olukord ka 2007. aasta II poolaastal. Alaealised moodustasid 29% isikutest, kelle suhtes kriminaalmenetlus lõpetati; kohtusse saadetud isikutest oli alaealisi aga vaid 7%.

Alaealiste suhtes tehtud lõplikest menetlusotsustest 61% moodustasid menetluste lõpetamised KrMS § 201, § 202 või § 203 alusel (kõigi isikute puhul kokku oli vastav näitaja 27%) – vt joonis 2. Alaealiste asjade komisjoni suunati KrMS § 201 alusel 33% kõikidest alaealistest (2006. aasta samal perioodil 32%).

Kohtusse saadeti alaealisi kõige sagedamini kokkuleppemenetluses (23% kõigist lõplikest menetlusotsustest ja 52% kohtusse saatmistest). Vastavalt kriminaalmenetluse seadustikule alaealiste suhtes käskmenetlust ei rakendata; samuti ei menetleta alaealiste asju kiirmenetluses.

Joonis 2. Alaealiste suhtes tehtud lõplike menetlusotsuste struktuur 2007 II poolaastal

Ringkonnaprokuratuuride lõikes oli alaealiste komisjoni saatmiste osakaal kõigist alaealiste suhtes tehtud menetlusotsustest tuvastatud kahtlustatavaga kuritegudes suurim Lääne RP-s (48%), millele järgnesid Viru RP (38%), Põhja RP (27%) ja Lõuna RP (25%).

Kokkuleppemenetluse osakaal oli suurim Lõuna RP-s (39%); järgnes Viru RP (24%). Üldmenetlust kasutati samuti kõige enam Lõuna RP-s (17%). Avaliku huvi puudumise tõttu lõpetati kõige suurem osa menetlustest Põhja RP-s (36%).

Tabel 2. Alaealiste suhtes tehtud lõplike menetlusotsuste struktuur ringkondade kaupa 2007 II poolaastal (%)

Lõpliku menetlusotsuse liik	Lõuna RP	Lääne RP	Põhja RP	Viru RP
Üldmenetlus (võistlev protsess)	17%	2%	4%	6%
Lühimenetlus	5%	11%	8%	15%
Kokkuleppemenetlus	39%	11%	19%	24%
KrMS §201 (alaealiste komisjonile)	25%	48%	27%	38%
KrMS §202 (avalik huvi puudub)	14%	28%	36%	14%
KrMS §203 (karistus ebaotstarbekas)	1%	1%	6%	3%

Vt ka tabelit 1 lisast!

2.2. Kohtueelse menetluse kestus⁵

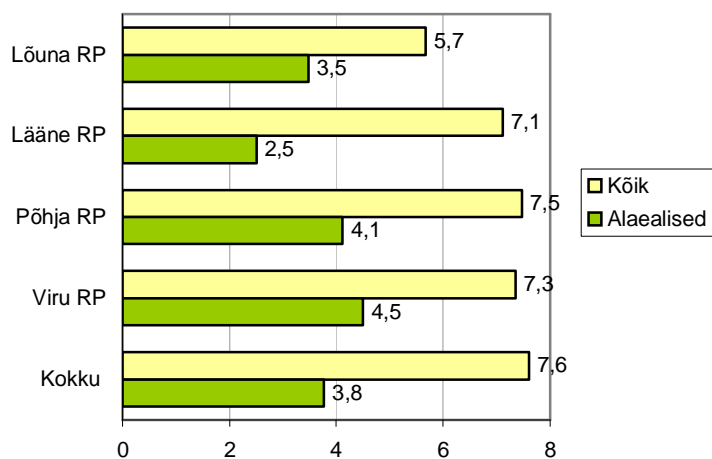
2007. aasta teisel poolaastal oli lõpliku menetlusotsuse saanud kuritegude keskmine menetlusaeg alaealiste puhul kõige pikem Viru RP-s (135 päeva ehk 4,5 kuud), millele järgnes Põhja RP (124 päeva; 4,1 kuud) – tabel 3 ja joonis 3. Kõige lühem oli kohtueelne menetlus alaealiste asjades Lääne RP-s (124 päeva; 2,5 kuud). Alaealiste asjades moodustas keskmine menetlusaeg üldisest keskmisest menetluse pikkusest 50% ehk alaealiste kohtueelne menetlus toimus keskmisest poole kiiremini.

Tabel 3. Kohtueelse menetluse keskmine pikkus ringkonnaprokuratuuride lõikes 2007 II poolaastal (päevades)

Prokuratuur	Keskmine menetlusaeg		Alaealiste menetlus moodustab keskmisest menetluse pikkusest
	Alaealised	Kõik kokku	
Lõuna RP	105	170	62%
Lääne RP	75	213	35%
Põhja RP	124	224	55%
Viru RP	135	220	61%
Keskmine	113	228	50%

Keskmise menetlusajaga võrreldes olid alaealiste menetlused tunduvalt kiiremad Lääne RP-s (alaealiste menetlus moodustas 35% keskmisest). Kõige lähedasem keskmisele menetlusajale oli alaealiste menetluse pikkus Viru RP-s ja Lõuna RP-s, kus alaealiste menetlus moodustas vastavalt 61% ja 62% kõikide isikute kriminaalasjade keskmisest.

Joonis 3. Kohtueelse menetluse keskmine pikkus ringkonnaprokuratuuride lõikes 2007 II poolaastal (kuudes)

Võrreldes 2007. aasta II poolaastat 2006. aasta sama perioodiga vähenes alaealiste asjades keskmine menetlusaeg Eestis kokku 33% ehk 168-lt päevalt 113 päevale (55 päeva võrra) – tabel 4 ja joonis 4.

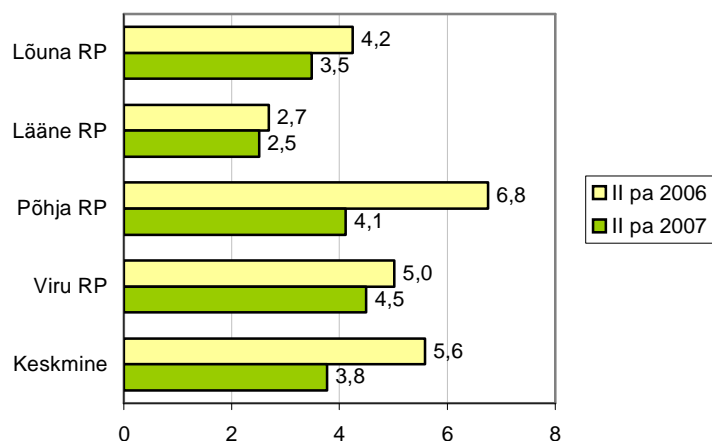
⁵ Arvestatud on ainult neid kriminaalasju, kus kõik kahtlustatavad on alaealised (kuriteo toimepanemine hetkel).

Tabel 4. Kohtueelse menetluse keskmise pikkuse muutumine ajas ringkonnaprokuratuuride lõikes 2006 ja 2007 II poolaastal

	Keskmine menetlusaeg (päevades)		Keskmine menetlusaeg (kuudes)		Muutus %
	2006 II pa	2007 II pa	2006 II pa	2007 II pa	
Lõuna RP	127	105	4,2	3,5	-17
Lääne RP	81	75	2,7	2,5	-7
Põhja RP	203	124	6,8	4,1	-39
Viru RP	151	135	5,0	4,5	-11
Keskmine	168	113	5,6	3,8	-33

Kõige suurem oli vähenemine Põhja RP-s (39% ehk 79 päeva); järgnesid Lõuna RP, Viru RP ja Lääne RP. Siinjuures tuleb märkida, et Lääne RP-s oli menetlusaeg teistest RP-dest tunduvalt lühem juba 2006. aastal.

Joonis 4. Kohtueelse menetluse keskmine pikkus ringkonnaprokuratuuride lõikes 2006 ja 2007 II poolaastal (kuudes)

Alaerialiste puhul on lõpetatud asjades kohtueelne menetlus olnud üldjuhul kiirem kui kohtusse saadetud asjades. 2007. aasta II poolaastal oli lõpetatud asjades keskmine menetlusaeg alaealiste puhul 83 päeva, mis oli 39% (53 päeva võrra) kiirem kohtusse saadetud asjade keskmisest – tabel 5.

Tabel 5. Kohtueelse menetluse keskmine kohtusse saadetud ning lõpetatud asjades ringkonnaprokuratuuride lõikes 2007 II poolaastal

Prokuratuur	Keskmine menetlusaeg (päevades)		Vahe päevades	Lõpetatav menetlus on ... kiirem
	Kohtusse	Lõpetatud		
Lõuna RP	118	87	31	26 %
Lääne RP	108	53	55	51 %
Põhja RP	148	76	72	49 %
Viru RP	145	124	21	14 %
Keskmine	136	83	53	39 %

Kohtusse saadetud asjades oli menetlusaeg kõige pikem Põhja RP-s (148 päeva) ning Viru RP-s (145 päeva). Lõpetatud asjades oli menetlusaeg kõige pikem Viru RP-s (124 päeva), millele järgnes Lõuna RP (87 päeva). Ringkonnaprokuratuuride lõikes olid kohtusse saadetud

asjades menetluse kestuse erinevused suhteliselt väiksemad kui lõpetatud asjades. Lõpetatud asjade ja kohtusse saadetud asjade menetlusaja erinevus oli kõige suurem Lääne RP-s ning kõige väiksem Viru RP-s.

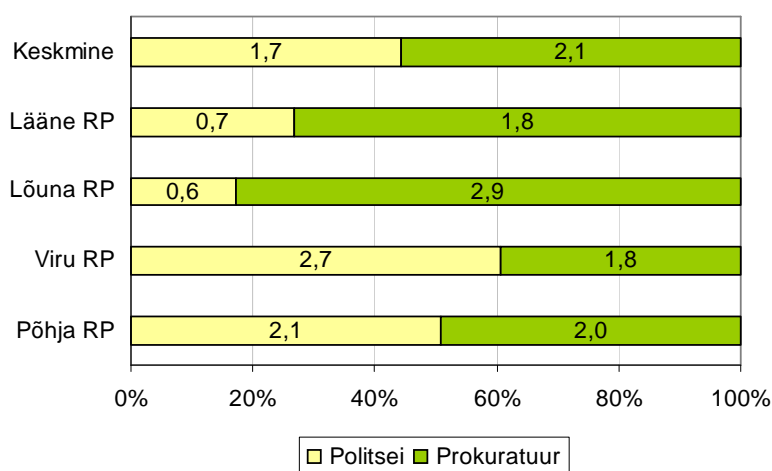
2.3 Aeg politseis ja prokuratuuris

Käesolevas ülevaates on võrreldud ka seda, kui suur osa kohtueelse menetluse ajast on kriminaalasi prokuratuuri ja kui suure osa ajast uurimisasutuse menetluses. Andmehulgaks on taas 2007. aasta teisel poolaastal lõpliku otsuse saanud kriminaalajad, kuid erisuseks on see, et menetleva asutuse vahetumise piiriks on arvestatud kohtueelse menetluse kokkuvõtte tegemise aega. Politsei menetluse algusajaks on isiku kahtlustatavana ülekuulamine või kinnipidamine – uurimisasutuse aja sisse pole arvestatud aega, mis kulub menetluse alustamisest kahtlustatava kinnipidamiseni.

Andmeid tõlgendades tuleb meeles pidada seda, et kõikides asjades ei tehta kohtueelse menetluse kokkuvõtet: politsei koostab kokkuvõtte prokuratuuri nõudmisel eelkõige raskemates kriminaalajades. Lisaks võib selles osas olla praktikas erisusi ka ringkonnaprokuratuuride lõikes. Seetõttu tulebki toodud tulemustesse suhtuda teatud reservatsioonidega.

2007. aasta II poolaastal lõpliku menetlusotsuse saanud asjades oli kohtueelse menetluse pikkus politseis 1,7 kuud ning prokuratuuris 2,1 kuud. Politsei menetlus moodustas kohtueelsest menetlusest suurema osa Viru RP (60%) ja Põhja RP (51%) kriminaalajades. Menetlusaeg politseis oli tunduvalt lühem võrreldes ajakuluga prokuratuuris Lääne RP-s ja Lõuna RP-s.

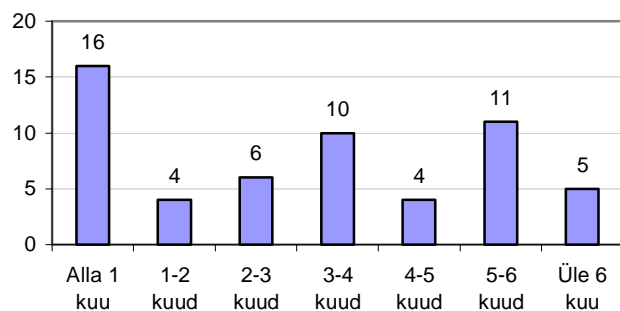
Joonis 5. Kohtueelse menetluse pikkus politseis ja prokuratuuris 2007 II poolaastal (osakaal ja kuud)

3. Alaealiste vahi all hoidmise kestus⁶

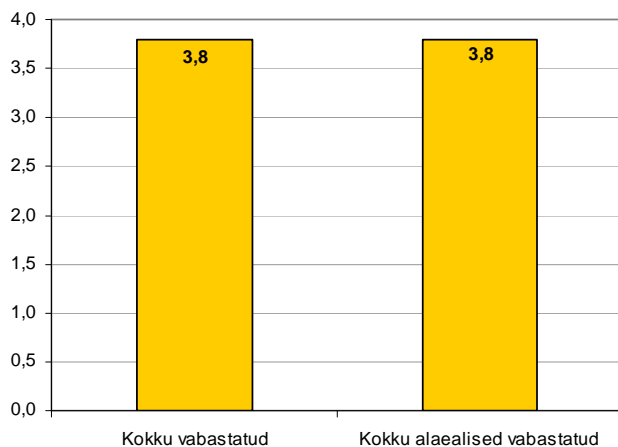
2007. aasta teisel poolaastal vabastati vahi alt 56 alaealist⁷ ja 650 täisealist; seega moodustas alaealiste osakaal 8% kõigist vahi alt vabastatutest. Vahi alt vabastatud alaealistest 16 isikut (29%) olid vahi all alla ühe kuu ning samapalju üle viie kuu – joonis 5.

Joonis 5. 2007. aasta II poolaastal vahi alt vabastatud alaealiste vahi all viibimise aeg (isikute arv)⁸

Üldiselt võetakse alaealisi täisealistega võrreldes proportsionaalselt vähem vahi alla, kuid alaealiste pikaajaliselt vahi alla võtmise otsused on tehtud tõenäoliselt juhul, kui seda on peetud vältimatuks. Vahi alt vabastatud alaealiste vahi all viibimise aeg oli sama (113 päeva ehk 3,8 kuud), mis kõikides vahistatutel kokku – joonis 6. Seega ei olnud olulisi erinevusi täiskasvanud ka alaealiste vahistamispikkuses.

Joonis 6. 2007. aasta II poolaastal vahi alt vabastatud isikute keskmine vahi all viibimise aeg

Õiguskaitseasutuste tööpiirkondade kaupa ei olnud võimalik andmeid välja tuua.

⁶ Arvestatud isikuid, kes olid alaealised vahistamise hetkel.

⁷ Kokku 56-st vahi alt vabanenud alaealisest 3/4 olid vahistamise hetkel vanuses 16–17 aastat. Vahi all olnutest 54 olid mehed ja 2 naised; 42 Eesti kodanikud, 9 ilma kodakondsuseta, 2 Ukraina kodanikke, 1 Läti ja 1 Venemaa kodanik. Eesti keel oli suhtluskeeleks 30 isikul, vene keel 25 isikul ja mustlaskeel ühel isikul.

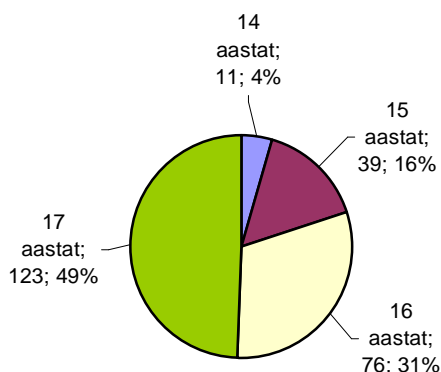
⁸ Intervalli piiriks ühe kuu puhul on 30 päeva.

4. Alaealised kohtumenetluses

4.1 Üldiseloomustus

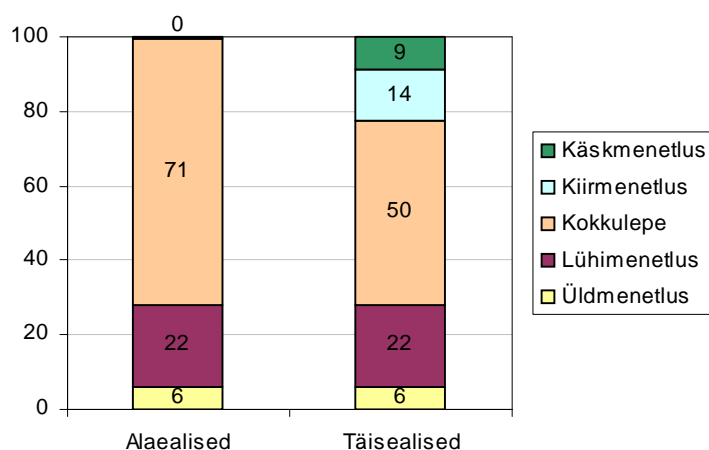
2007. aasta teisel poolel tehti kohtu poolt otsus 249 alaealise⁹ suhtes, mis moodustas 5% otsuse saanud isikute koguarvust (5020). Alaealistest kõige suurema osa (49%) moodustasid 17-aastased isikud – joonis 7.

Joonis 7. Kohtumenetluses osalenud alaealiste vanus 2007 II poolaastal (arv ja osakaal)

Kõige rohkem otsuseid tehti kokkuleppemenetluses (178 otsust ehk 71%), millele järgnes lühimenetlus (55 otsust ehk 22%). Üldmenetluses tehti 15 otsust (6%) ja kiirmenetluses üks otsus – joonis 8. Käskmenetlust alaealiste suhtes ei kohaldata.

Joonis 8. Menetlusliikide struktuur kohtus 2007 II poolaastal (menetlusliigi osakaal %)

⁹ Käesolevas peatükis on arvestatud isikuid, kes olid alaealised kriminaalasja kohtusse saabumise hetkel. Menetluse pikkust on arvestatud kohtuotsuse tegemisest asja kohtusse saabumiseni ehk arvestuses olid alaealised, kelle suhtes tegi kohus otsuse 2007. aasta II poolaastal. Otsuse jõustumist ja võimalikku edasikaebamist pole arvesse võetud.

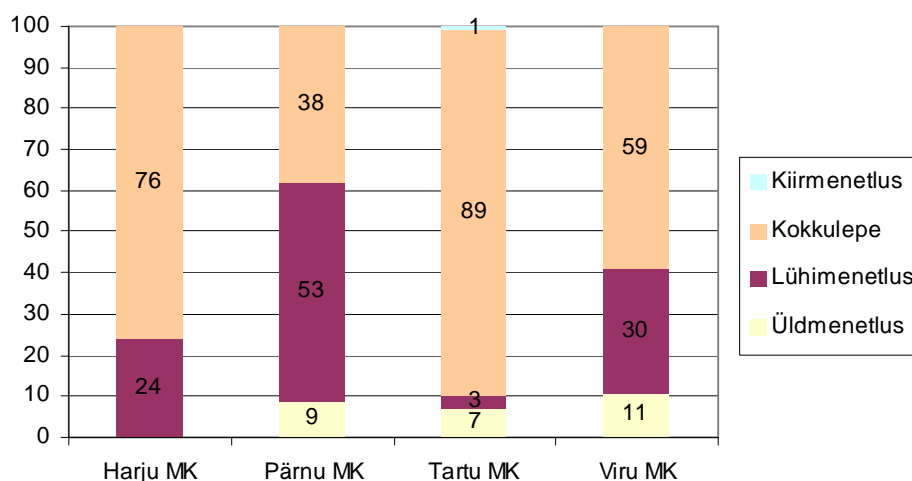
Maakohtute (MK) lõikes tehti alaealiste suhtes kõige rohkem otsuseid Tartu MK-s (88 ehk 35%); otsuste arvult järgnesid Harju MK (71; 29%), Viru MK (56; 22%) ja Pärnu MK (34; 14%).

Tabel 6. Alaealiste suhtes tehtud kohtuotsuste arv maakohtutes 2007 II poolaastal

	Üldmenetlus	Lühimenetlus	Kokkuleppe- menetlus	Kiirmenetlus	KOKKU
Harju MK		17	54		71
Pärnu MK	3	18	13		34
Tartu MK	6	3	78	1	88
Viru MK	6	17	33		56
KOKKU	15	55	178	1	249

Kasutatud menetlusliikidest domineeris kokkuleppemenetlus Tartu, Harju ja Viru maakohtutes; vaid Pärnu MK-s domineeris lühimenetlus – joonis 9. Kokkuleppemenetluse osakaal oli suurim Tartu MK-s (89%).

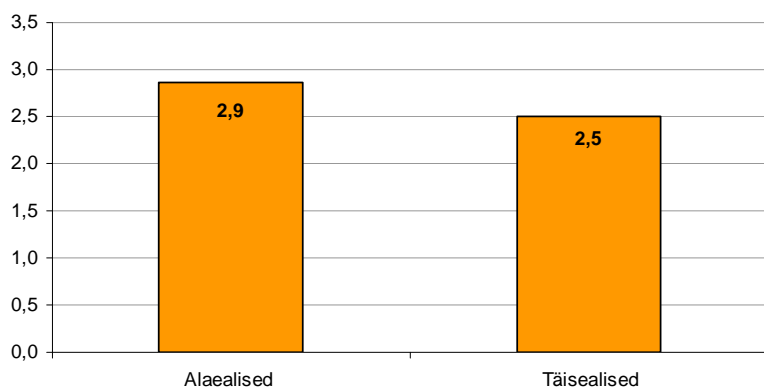
Joonis 9. Alaealiste suhtes tehtud kohtuotsused menetlusliigi järgi maakohtutes 2007 II poolaastal (menetlusliigi osakaal %)

4.2 Kohtumenetluse kestus alaealiste asjades

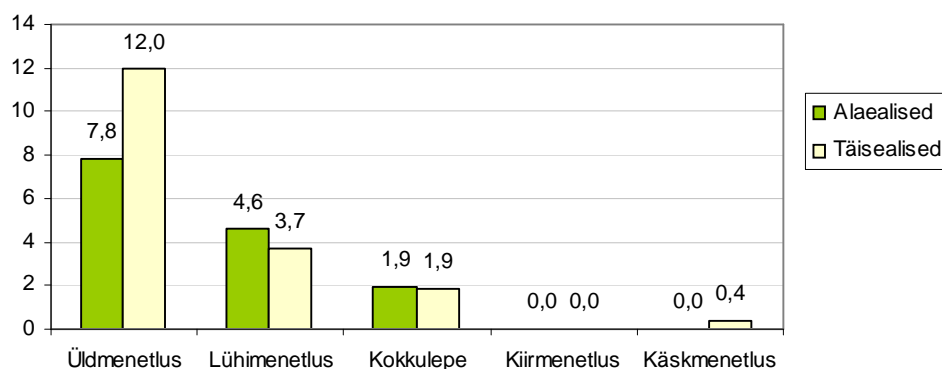
2007. aasta teisel poolaastal oli kohtumenetluse keskmine kestus 86 päeva (2,9 kuud) – joonis 10. Täisealiste puhul oli keskmine 75 päeva (2,5 kuud). Seega keetsid alaealiste menetlused keskmised 11 kauem.

Joonis 10. Kohtumenetluse kestus alaealiste ja täisealiste puhul 2007 II poolaastal

Alaealiste puhul oli kohtumenetluse keskmine kestus kõige pikem üldmenetluses (235 päeva ehk 7,8 kuud), mille põhjuseks on mõned pikka aega menetletud asjad (vt lisas tabel 3). Kohtumenetluse kestuselt järgnes üldmenetlusele lühimenetlus (138 päeva; 4,6 kuud). ,

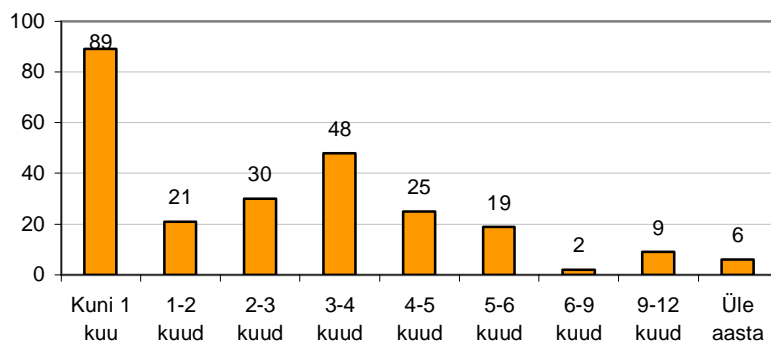
Joonis 11. Menetlusliigiline jaotus 2007 II poolaastal (keskmine kuudes)

Alaealiste menetluspikkus kohtus jääb täisealiste menetluspikkusele alla tõenäoliselt seetõttu, et alaealiste puhul kõige kiiremaid kohtumenetluse liike, käsk- ja kiirmenetlust, ei kasutata. Üldmenetluse puhul oli alaealiste kohtumenetlus võrreldes täisealistega oluliselt lühem, kuid kokkuleppemenetluse puhul võrdne ja lühimenetluse puhul mõnevõrra pikem.

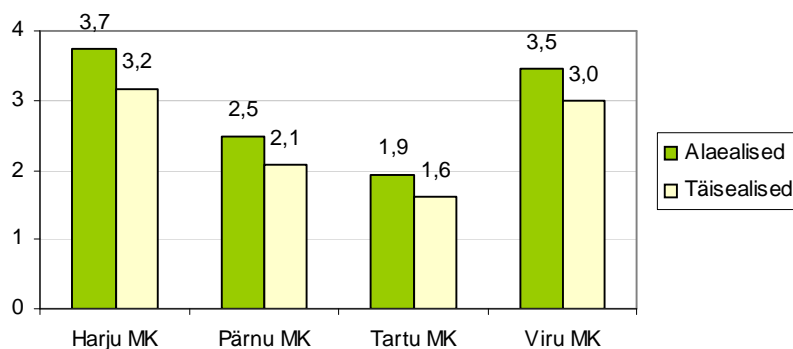
Alaealiste kohtumenetluse kestus jäi 89 juhul (36%) alla ühe kuu ning 188 juhul (76%) alla nelja kuu – joonis 12.

Joonis 12. Alaealiste kohtumenetluse kestus asjades, kus kohtuotsus tehti 2007 II poolaastal (isikute arv)

Alaealiste kohtumenetluse keskmine kestus oli kõige pikem Harju Maakohtus (112 päeva ehk 3,7 kuud), millele järgnes Viru Maakohus (104 päeva; 3,5 kuud) – joonis 13. Kõige lühem oli alaealiste kohtumenetluse keskmine pikkus Tartu MK-s (58 päeva; 1,9 kuud)

Joonis 13. Alaealiste kohtumenetluse kestus maakohute lõikes 2007 II poolaastal (keskmine kuudes)

Vt ka tabeleid 2-5 lisast!

5. Alaealiste menetluse kogupikkus

Käesolevas peatükis on ära toodud üldistav ülevaade sellest, kui kaua alaealiste menetlus keskmiselt kestab. Kuna käesolev kokkuvõte põhineb nii kohtute, prokuratuuri kui ka politsei menetluse pikkuse osas erinevatel alusandmetel, siis saab käesolevas peatükis esitatud andmetele omistada eelkõige illustratiivse tähenduse.

Liites kokku kohtumenetlusele kulunud aja alaealiste osas, kes olid kohtuasja alguse päeval alaealised ning kohtueelse menetluse aja isikute suhtes, kes olid kuritegu toime pannes alaealised, tuleb kriminaalmenetluse keskmiseks pikkuseks alaealiste asjades 7 kuud.

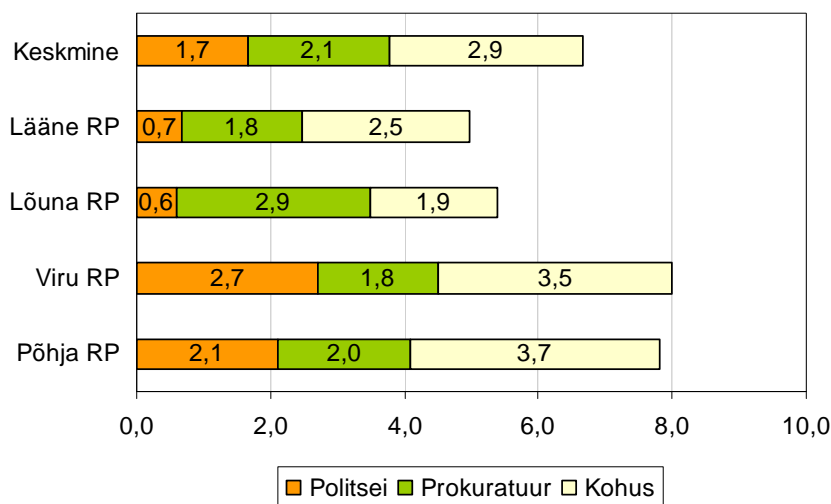
Kõige pikem oli kriminaalmenetluse keskmine kogupikkus Viru RP asjades (menetlesid ka Ida PP ja Viru MK) – 8 kuud. Kõige kiiremini menetleti alaealiste asju Lääne RP-s (koos Lääne PP ja Pärnu MK) – kriminaalmenetlus nende asjades kestis keskmiselt 5 kuud.

Tabel 7. Alaealiste kriminaalmenetluse kestus menetlusasutuste lõikes 2007 II poolaastal (kuudes)

	Politsei	Prokuratuur	Kohus	Keskmine
Põhja RP	2,1	2,0	3,7	7,8
Viru RP	2,7	1,8	3,5	8,0
Lõuna RP	0,6	2,9	1,9	5,4
Lääne RP	0,7	1,8	2,5	5,0
Keskmine	1,7	2,1	2,9	6,7

Kõikides asjades – v.a Lõuna RP, kus kohtumenetluse keskmise kiiruse viisid alla kiired kokkuleppemenetlused – moodustas kohtumenetlus pikima osa kriminaalmenetlusest. Kui alaealise kriminaalmenetluse keskmine pikkus oli 6,7 kuud, siis kohtumenetlus moodustas sellest 2,9 kuud (43,3% kriminaalmenetluse kogupikkusest), prokuratuuri menetlus 2,1 kuud (31,3%) ning politsei menetlus 1,7 kuud (25,4%).

Joonis 14. Alaealiste kriminaalmenetluse kestus menetlusasutuste lõikes 2007 II poolaastal (keskmine kuudes)

Politsei menetluse osakaal oli suurim Viru RP-s (34% kogu menetluse pikkusest). Prokuratuuri menetluse osakaal oli suurim Lõuna RP-s (54%), kus oli suurim ka kogu kohtueelse menetluse osakaal (65%). Kohtueelse ja kohtumenetluse osakaal oli võrdne Lääne RP-s, kus menetlus tervikuna oli kõige lühem.

LISAD

Tabel 1. Kriminaalmenetluse keskmine kestus alaealiste kriminaalasjades karistusseadustiku peatükkide lõikes ringkonnaprokuratuuride kaupa 2007. aasta II poolaastal
(päevades; toodud vaid peatükid, milles oli alaealiste menetlusi)

	Kohtusse saadetud					Lõpetatud KrMS §§ 201-203 alusel				
	Lõuna RP	Lääne RP	Põhja RP	Viru RP	KOKKU	Lõuna RP	Lääne RP	Põhja RP	Viru RP	KOKKU
KOKKU	118	108	148	145	136	87	53	76	124	83
I astme kuriteod	96	104	248	130	166		46		161	103
II astme kuriteod	128	96	152	153	138	96	70	87	106	87
9. ptk. Isikuvastased kuriteod	92	117	119	148	120	58	61	91	63	70
12. ptk. Rahvatervisevastased kuriteod	114	116	130		123		12			12
13. ptk. Varavastased kuriteod	113	94	210	158	158	144	86	120	127	117
15. ptk. Riigivastased kuriteod	313		123		161					
16. ptk. Avaliku rahu vastased kuriteod	165	140	132	142	146	78	57	87	136	84
18. ptk. Õigusemõistmisevastased kuriteod	67		67		67			44	93	52
19. ptk. Avaliku usalduse vastased kuriteod	26		232		129	126	89	36	196	58
21. ptk. Majandusalased kuriteod				94	94					
23. ptk. Liikluskuriteod	153	37	216	8	102		34			34

Tabel 2. Kohtumenetluse kestus alaealiste kriminaalasjades kohtumajade kaupa 2007. aasta II poolaastal (isikute arv)

Maakohus ja kohtumaja	Kuni 1 kuu	1-2 kuud	2-3 kuud	3-4 kuud	4-5 kuud	5-6 kuud	6-9 kuud	9-12 kuud	Üle aasta	KOKKU
Harju Maakohus Liivalaia	2		2		5		1		1	11
Harju Maakohus Tartu mnt		9	5	23	13	10				60
Pärnu Maakohus Haapsalu	1									1
Pärnu Maakohus Kuressaare	4	1								5
Pärnu Maakohus Paide	4			1		3				8
Pärnu Maakohus Pärnu		3	8	6	2					19
Pärnu Maakohus Rapla	1									1
Tartu Maakohus Jõgeva	4									4
Tartu Maakohus Põlva	7				3					10
Tartu Maakohus Tartu	13	2	5		1	1			2	24
Tartu Maakohus Valga	3				1	2		2		8
Tartu Maakohus Viljandi	15	3	5	11						34
Tartu Maakohus Võru	7	1								8
Viru Maakohus Kohtla-Järve	3	1		7				1		12
Viru Maakohus Narva	8	1	4			3	1	6	2	25
Viru Maakohus Rakvere	17		1						1	19
KOKKU	89	21	30	48	25	19	2	9	6	249

Tabel 3. Kohtumenetluse kestus alaealiste kriminaalasjades erinevate menetlusliikide puhul 2007. aasta II poolaastal (isikute arv)

Kestus	Üldmenetlus	Lühimenetlus	Kokkulepe	Kiirmenetlus	KOKKU
Kuni 1 kuu		1	87	1	89
1-2 kuud		4	17		21
2-3 kuud		12	18		30
3-4 kuud		17	31		48
4-5 kuud	3	13	9		25
5-6 kuud	6		13		19
6-9 kuud		1	1		2
9-12 kuud	4	4	1		9
Üle aasta	2	3	1		6
KOKKU	15	55	178	1	249

Tabel 4. Keskmised pikkused kohtumenetluses vastavalt menetlusliigile 2007. aasta II poolaastal

	Üldmenetlus	Lühimenetlus	Kokkulepe	Kiirmenetlus	Käskmenetlus	KOKKU
Alaealised isikud	15	55	178	1	0	249
Mediaan päev	164	114	35	0	0	77
Mediaan kuu	5,5	3,8	1,2	0,0	0,0	2,6
Keskmine päev	235	138	58	0	0	86
Keskmine kuu	7,8	4,6	1,9	0,0	0,0	2,9
Täisealised isikud	289	1039	2364	656	423	4771
Mediaan päev	294	81	26	0	7	28
Mediaan kuu	10	3	1	0	0	1
Keskmine päev	365	111	56	0	11	75
Keskmine kuu	12	4	2	0	0	2,5

Tabel 5. Keskmised pikkused kohtumenetluses vastavalt kohtule 2007. aasta II poolaastal

Alaealised	Harju MK	Pärnu MK	Tartu MK	Viru MK
Isikuid	71	34	88	56
Mediaan päev	114	68	14	32
Mediaan kuu	4	2	0	1
Keskmine päev	112	74	58	104
Keskmine kuu	4	2	2	3

Täisealised	Harju MK	Pärnu MK	Tartu MK	Viru MK
Isikuid	1636	777	1335	1023
Mediaan päev	54	29	0	18
Mediaan kuu	2	1	0	1
Keskmine päev	95	62	48	90
Keskmine kuu	3	2	2	3